

BoonBerichten

Mededelingen en berichten van het Louis Paul Boon Genootschap
Nummer 142, mei 2020

AMOR VINCIT MET IN DE HOOFDROL: BERNARDEKE (bekend van *De voorstad groeit*)

Op de Academie voor Schone kunsten in Aalst leerde Boon in 1928 niet alleen Maurice Roggeman kennen, maar ook Robert van Kerkhove (1909-1945). Van Kerkhove was - als we Boon en Roggeman mogen geloven - een wat eenzelvige persoonlijkheid. Het verhaal is bekend: de vriendschap tussen Boon en Van Kerkhove was veel minder hecht dan die tussen Boon en Roggeman, bovendien kwam aan die vriendschap in het najaar van 1943 abrupt een einde. Van Kerkhove had zich herkend in het personage Bernardeke in Boons debuutroman *De voorstad groeit* (1943) en voelde zich door die verbeelding diep gekrenkt. Hij weigerde Boon nog te ontmoeten.

Zo'n 75 jaar later heeft een Vlaamse schrijver opnieuw een romanpersonage gemodelleerd naar Robert van Kerkhove. Het gaat om de in Aalst geboren en getogen Gerrit Vermeiren, een achterneef van Van Kerkhove, die afgelopen december de roman *Amor vincit* als ebook publiceerde. Robert van Kerkhove heeft in deze roman niet alleen model gestaan voor een van de hoofdpersonages, het boek - met de ondertitel 'Eerste deel van een gotische roman' - is ook aan hem opgedragen:

Dit boek is opgedragen aan Robert van Kerkhove (1909-1945) die zich nu omdraait in zijn graf.

Het spijt me, mijn lieve overgrootoom. Een boek over echte mensen, het is een wild dier. Ik heb het niet willen temmen en het zou oneerlijk zijn om van u een personage te maken met de naam 'Bernard', zoals in de debuutroman van die Aalsterse schrijver die daarna uw vriend niet meer was. In de historie van uw gebroken vriendschap met Louis Paul Boon meen ik te ontwaren dat u lak had aan goede bedoelingen. Die had ik gelukkig niet. En toch is mijn debuutroman wat hij is alleen maar omdat u de legende verdient. Moge uw nagedachtenis baten. Desalniettemin.

In het colofon van zijn roman benadrukt Vermeiren dat het om een fictief personage gaat, desalniettemin bevat de hoofdpersoon in het boek opvallend veel overeenkomsten met het leven van de echte Robert van Kerkhove. Om er een paar te noemen: zijn voor- namen zijn Robert-Leonard; zijn vader is bakker; hij heeft zussen met de namen Victoria, Elise en Rosalie; hij zat op de academie in Aalst, schilderde een doek met titel *Zieke jongeling*; heeft een donkere kamer als atelier en hij is ziekelijk:

Robert van Kerkhove zag zijn lichaam als een aaneensluiting van ontwerpfouten, misgroeiingen en pijn. Hij geloofde in God, maar was als kind reeds tot het besluit gekomen dat de Drievuldige Heerser van het Al ofwel niet oppermachtig, ofwel niet goed was. De christelijke Goede Vader was onzin, zoveel was wel duidelijk. De gebochelde schilder ervaarde zijn fysiek leed als een straf en had daar een averechtse moraliteit aan verbonden. Hij zou eer bewijzen aan die onvermogen- de of slechte god, hij zou zijn triestige leven leiden volgens zijn regels, maar hij zou er tegelijk voor zorgen dat hij zijn persoonlijke hel, dat getergde lichaam, dubbel en dik verdiend had.

Amor vincit is een fascinerende roman, die ik met rode oortjes heb gelezen, niet alleen omdat Robert van Kerkhove model heeft gestaan voor een van de hoofdpersonages, maar ook vanwege de reminiscenties die het oproept aan de structuur van Boons boeken over de Kapellekensbaan. Ook in *Amor vincit* lopen allerlei verhaallijnen door elkaar, verhalen die in het verleden spelen, maar ook verhalen die zich afspelen in "onze tijd van vandaag". Robert van Kerkhove is bij gevolg dan ook niet de enige hoofdpersoon, er zijn er meer, zoals in de verhalen ook een veelheid aan onderwerpen wordt aangesneden: het is een boek over een jonge schilder, over een ontluikende liefde, over het carnavalsfeest in Aalst, over de emancipatiestrijd van de vrouw, over de rebellie tegen de katholieke bevoogding en nog veel meer. Laat ik om een wat vollediger beeld te schetsen de typering van de schrijver zelf aanhalen:

De levens van Robert van Kerkhove, een schilder wiens uitzonderlijkheid enkel geëvenaard wordt door zijn onbeduidendheid, en Lucia Kleermaeckers, een schilderenrestauratrice die zich te veel vragen stelt bij haar beroep, raken verweven in een parallelle, hooggevoelige werkelijkheid waarin zelfs de kraaien een geheim lijken te hebben. Robert en Lucia wonen in dezelfde benauwde fabrieksstad in het zuiden van de Republiek van de Verenigde Nederlanden, respectievelijk aan het begin van de 20ste en de 21ste eeuw. Ze staan onmachtig en overbelast in het leven, maar allebei hebben ze daar vrede mee. Robert is fatalistisch en aanvaardt alles in zijn bestaan - een kleinburgerlijk leven met drie zussen - als een generale repetitie voor het sterven. Hij voelt zich de oppermachtige toeschouwer van zijn eigen noodlot, een paradox die minstens één van zijn zussen weet te appreciëren. Lucia gelooft wel in maakbaarheid en liefde, al is ze vooralsnog enigszins eenzaam. En ook moe, van die hele freakshow van de liefde. Er gebeurt niet echt iets, bijna niets, maar dat niets verandert wezenlijk van karakter door een onwaarschijnlijk rollenspel in cyberspace, een uitdovend circus en een oprijzende feministische actiegroep.

Fascinerend is de wijze waarop Vermeiren in *Amor vincit* vele registers opentrekt: de verhalen zijn gelardeerd met verwijzingen naar en bewerkingen van klassieke teksten als bijvoorbeeld de *Bijbel* en met name *Faust*, en er wordt, maar dat zal op basis van het bovenstaande niemand verrassen, volop gerefereerd aan maatschappelijke en culturele kwesties en ontwikkelingen in de laatste eeuwen.

Amor vincit is zonder meer een goed leesbare roman - gewoon heel goed geschreven - maar het is geen lichte kost. Om er echt de vinger achter te krijgen, vraagt het boek om herlezen en herlezen te worden en zo hoort het eigenlijk.

Vermeiren werkt aan een vijfdelige romancyclus met de titel *Onarchie* en *Amor vincit* is daarvan het eerste deel. Op het omslag prijkt overigens een foto van Robert van Kerkhove, die omstreeks 1930 op de Academie voor Schone Kunsten in Aalst is gemaakt.

Het is jammer dat *Amor vincit* niet als gewoon boek is uitgebracht, want dat leest nog altijd prettiger dan een ebook, maar misschien komt zo'n echt boek er nog wel als maar genoeg mensen de ebook-versie aanschaffen. Die is verkrijgbaar via <http://www.minotauramachia.com/StammerStudio/> en kost maar € 13,00.

Op die site is ook meer informatie over *Amor vincit* en het project *Onarchie* te vinden. Het tweede deel van de cyclus - met de titel *Sarto* - staat aangekondigd voor december van dit jaar. Later zullen dan nog delen met de titels *Moeskop*, *Grotto* en *Omnia* volgen.

Vermeiren heeft *Amor vincit* inmiddels ook in het Engels vertaald. Dat heeft - naar eigen zeggen - tot nogal wat wijzigingen geleid, zo is de naam van de hoofdpersoon in de Engelse versie Robert Kerkhoff geworden. Zelf is hij ervan overtuigd dat het boek in vertaling beter is geworden.

Jos Muijres

BoonBerichten

De onregelmatig verschijnende BoonBerichten worden uitgebracht onder verantwoordelijkheid van het bestuur.

Samenstelling en redactie: Erik van Veen

Bestuur:

Lucas Vander Taelen (voorzitter), Wim Dijkstra en Luc Geeroms (ondervoorzitters), Herman Verlint (secretaris), Erna De Ridder (nieuwsgaring), Erik van Veen (website en BoonBerichten) en Bert Ummelen.

De Erven Boon zijn adviseur van het bestuur.

Secretariaat:

Herman Verlint
Amsterdam
mail@lpboon.net

Bankrekening: BE36068200494781 t.n.v. L.P. Boon Genootschap, Oude Vismarkt 13, 9300 Aalst.